

Dr hab. Piotr Tereskiewicz, prof. UJ
Katedra Prawa Cywilnego
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Jagielloński

RECENZJA

osiągnięć naukowych pana doktora Łukasza Grzejdziaka sporządzona w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego

I. Przedmiot i kryteria oceny

1. Zadaniem autora recenzji w postępowaniu habilitacyjnym w świetle art. 219 ust. 1 pkt 1-3 ustawy z 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2021 r. poz. 478, zwana dalej ustawą) jest udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy wnioskodawca (Habilitant), posiadający stopień doktora, ma w swoim dorobku osiągnięcia naukowe lub artystyczne, stanowiące znaczący wkład w rozwój określonej dyscypliny, oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

2. W swoim wniosku o wszczęcie postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego Habilitant, pan dr Łukasz Grzejdziak, wskazał jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy monografię „*Ustalanie cen odsprzedaży towarów w prawie europejskim i amerykańskim*”, Łódź 2020. W dalszej części wniosku Habilitant wykazał swoje dalsze publikacje, dorobek dydaktyczny, aktywność we wspólnocie akademickiej oraz współpracę z otoczeniem gospodarczym i społecznym. Przedmiotem mojej recenzji będzie przedstawienie i ocena ww. osiągnięcia naukowego Wnioskodawcy (monografii „*Ustalanie cen...*”), a w dalszej kolejności innych publikacji Wnioskodawcy a także jego działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej.

II. Osiągnięcia naukowo-badawcze Habilitanta i ich ocena

Monografia „*Ustalanie cen odsprzedaży towarów w prawie europejskim i amerykańskim*”

1. Amerykańskie i europejskie prawa antymonopolowe, dwa niewątpliwie najważniejsze wzorcowe systemy prawa konkurencji na świecie, są zasadniczym punktem odniesienia dla większości systemów prawa konkurencji na pozostałych kontynentach. Proces transatlantyckiej konwergencji w obszarze konkurencji toczy się od początku powstania europejskiego (ściślej: unijnego) prawa antytrustowego i niewątpliwie zasługuje na zainteresowanie komparatystów gotowych podjąć gruntowne badania nad historią, ewolucją i obecnym stanem obu tych systemów prawa. Bardzo istotny wpływ unijnego prawa antytrustowego na prawo polskie stanowi dodatkowy argument na rzecz trafności wyboru tematu monografii przez Autora.

Badania podjęte w ramach monografii „*Ustalanie cen odsprzedaży...*” służą rozstrzygnięciu wstępnej hipotezy badawczej o niespójności rozwiązań prawnych regulujących dopuszczalność pionowych porozumień cenowych w unijnym prawie konkurencji z celami, które ma osiągnąć system prawa konkurencji UE. Ujmując zagadnienie bardziej szczegółowo Autor zmierza do

rozstrzygnięcia czy prawo obowiązujące prowadzi do prawidłowych rezultatów z punktu widzenia założonych celów prawa konkurencji (str. 20).

Głównym przedmiotem badań Autora w monografii „*Ustalanie cen odsprzedaży towarów w prawie europejskim i amerykańskim*” są rozwiązania prawne regulujące stany faktyczne obejmujące wszystkie typy zachowań, które mieszczą się w zakresie pojęcia ustalania cen odsprzedaży towarów (ang. *resale price maintenance/RPM*), tj. 1) ustalania ceny maksymalnej odsprzedaży; 2) ustalania ceny minimalnej odsprzedaży; 3) ustalania sztywnej ceny odsprzedaży; 4) udzielania rekomendacji cenowej (str. 31).

W pracy Autor przyjął schemat, zgodnie z którym w pierwszej kolejności przedmiotem analizy dokonywanej w ramach określonego zagadnienia dot. RPM jest prawo unijne, a następnie amerykańskie. Ujęcie to wynika z dążenia do oceny sposobu stosowania prawa unijnego oraz, w razie potrzeby, opracowania propozycji jego zmiany (str. 35). W konsekwencji, prawo unijne jest porównywane do amerykańskiego, a nie odwrotnie.

Przedmiotem pierwszych czterech rozdziałów pracy jest prezentacja szeroko pojętego zakazu ustalania cen odsprzedaży towarów w prawie unijnym konkurencji (zakaz porozumień ograniczających konkurencję w prawie UE; wpływ porozumienia na konkurencję jako przesłanka stosowania art. 101 ust. 1 TFUE; ustalanie cen odsprzedaży towarów w unijnym prawie konkurencji; egzekwowanie zakazu porozumień ograniczających konkurencję w prawie unijnym). Cztery kolejne rozdziały odnoszą się do ekwiwalentnych zagadnień w amerykańskim prawie antytrustowym (zakaz porozumień ograniczających konkurencję w ustawie *Shermana*; ewolucja rozwiązań prawnych dotyczących ustalania cen odsprzedaży; dopuszczalność pionowych porozumień cenowych; egzekwowanie zakazu porozumień antykonkurencyjnych w prawie amerykańskim). Rozdział 9, który posiada centralne znaczenie dla całości pracy, obejmuje „Właściwe porównanie” obydwu systemów, identyfikując podobieństwa i różnice między nimi. Rozdział 10 pracy prezentuje aksjologiczne podstawy obu systemów prawa konkurencji (USA i UE), oraz wpływ aksjologii na kształt rozwiązań prawnych w zakresie dopuszczalności ustalania cen odsprzedaży towarów w obu systemach prawa antytrustowego. Rozdział 11 poświęcony jest ekonomicznej ocenie regulacji dopuszczalności pionowych porozumień cenowych. Wieńczący pracę rozdział 12 zawiera ocenę ram prawnych dopuszczalności RPM w prawie USA i UE, a także własną propozycję modelowego rozwiązania prawnego *in abstracto*.

Autor trafnie podkreśla brak pełnych empirycznych danych dotyczących wpływu RPM na konkurencję, co uniemożliwia sformułowanie niezłomnego przekonania o prokonkurencyjnym efekcie RPM (str. 555). Rozważania swoje Autor wieńczy zwięzłym sformulowaniem modelowego rozwiązania prawnego, nawiązującego do stanu nauki amerykańskiej i europejskiej. Propozycja Autora uzupełniona jest postulatami *de lege ferenda* adresowanymi do prawa antytrustowego USA i UE.

2. Uwzględniając cel pracy, jakim jest porównanie ewolucji i stanowisk prawa antytrustowego amerykańskiego i europejskiego w zakresie RPM w pełni zasadny jest wybór metody badawczej przez Autora. Autor sięga po metodą funkcjonalną (funkcjonalno-kontekstową) prawoznawstwa porównawczego w tradycji *Ernsta Rabla* i jego uczniów (z uznaniem należy odnotować dostrzeżenie przez Autora pracy zapomnianego dzisiaj w Europie *Maxa Rheinsteina*). Autor obszernie omawia założenia metody funkcjonalnej, daleki jest jednak od jej bezkrytycznej akceptacji. Jest On bowiem w pełni świadomy ograniczeń tej metody

wykazanych w ostatnich dekadach, które to ograniczenia Autor odnotowuje zarówno *in abstracto* (str. 22-24; 27-29), jak i w odniesieniu do badania szczegółowych zagadnień prawa konkurencji (str. 30). W ramach metody funkcjonalnej Autor szczegółowo ilustruje ewolucję uregulowań dotyczących RPM w historii amerykańskiego i unijnego prawa antytrustowego.

Metodę funkcjonalną Autor uzupełnia elementami metody analizy ekonomicznej, której jednym z ważniejszych obszarów zastosowania było i pozostaje do dziś właśnie amerykańskie prawo antytrustowe. Rozdział 11 pracy stanowi wzorcowe opracowanie stanu dyskusji ekonomicznej o wpływie RPM na konkurencję. W ramach przedstawienia piśmiennictwa ekonomicznego Autor uwzględnił wszystkie znaczące metody (szkoły) analizy, dokonując oceny ich wkładu w rozwój nauki.

Komparatystyczna metoda funkcjonalna oraz elementy analizy ekonomicznej pozwalają zrealizować zasadnicze cele pracy: przedstawienie porównawcze regulacji RPM w USA i UE, a następnie ocenę tych regulacji z perspektywy funkcjonowania rynków. W wymaganym zakresie Autor sięga również po elementy metody dogmatyczno-teoretycznej (np. dokonując interpretacji art. 101 ust. 1 TFUE).

Wybór ww. metod analizy uważam za trafny, zaś świadomość i kompetencję metodologiczną Autora za dobrze rozwiniętą. Tylko nieliczne prace w polskiej (a także zagranicznej) literaturze prawniczej poświęcają zagadnieniu wyboru metody badawczej i wskazania jej immanentnych niedoskonałości tyle uwagi co praca „*Ustalanie cen odsprzedaży towarów w prawie europejskim i amerykańskim*”. Świadczy to o głębokiej refleksji Autora nad metodą i tematyką pracy.

3. Praca „*Ustalanie cen odsprzedaży towarów w prawie europejskim i amerykańskim*” zasługuje na wysoką ocenę merytoryczną. Świadomość i kompetencja metodologiczna Autora jako komparatysty „żywego” prawa gospodarczego (*law in action*), znakomita, gruntowna znajomość prawa USA i EU w szeroko ujętej tematyce RPM, a także wysoka sprawność językowa sprawiają, że książkę należy uznać za bardzo istotne osiągnięcie Autora o znaczącym wkładzie w rozwój polskiego i porównawczego prawa antytrustowego.

W pracy „*Ustalanie cen odsprzedaży towarów w prawie europejskim i amerykańskim*” Autor dokonał precyzyjnego przedstawienia historycznej ewolucji i obecnego stanu prawa antytrustowego w USA i UE w zakresie regulacji RPM. Prezentacji materiału porównawczego dokonano z pełną konsekwencją i przy zachowaniu całkowitej symetrii perspektyw praw UE i USA: Stanowisko i rozwiązania przyjmowane w prawie USA i UE przeanalizowane są na płaszczyźnie materialnoprawnej, ustrojowej oraz proceduralnej. Stanowiska wyrażane w literaturze europejskiej i amerykańskiej (niezwykle rozległej) zostały omówione wyczerpująco i poddane gruntownej analizie. Autor wykazuje wysoki poziom sprawności językowej, posługując się językiem precyzyjnym, jasnym i starannym.

Za szczególnie interesujące i wartościowe uważam porównawcze przedstawienie genezy prawa antytrustowego w USA i UE, oraz celów (funkcji), jakie prawo to realizowało i realizuje w obu systemach prawnych (rozdziały 10 oraz 12 pracy). Wywód Autora w tym zakresie jasno prowadzi do ukoronowania rozważań przez zestawienie rozumienia pojęcia dobrobytu konsumenta w obu systemach (s. 446 i n.). Praca trafnie ilustruje proces (nieosiągniętej całkowicie) konwergencji obu systemów prawa antytrustowego, w szczególności w wyniku stopniowego przyjęcia w prawie antytrustowym UE dobrobytu konsumenta jako celu głównego

(s. 452). Wywód Autora uwidacznia, że we wczesnym stadium rozwoju prawa antytrustowego UE ochrona słabszych uczestników rynku (drobnych przedsiębiorców) stanowiła cel unijnego prawa antytrustowego w odróżnieniu od prawa amerykańskiego, które nigdy nie uznawało ochrony drobnych przedsiębiorstw za cel prawa antytrustowego (np. str. 446). Ponadto, ilustrując znaczenie niemieckiej doktryny ordoliberalnej dla aksjologii prawa antytrustowego UE Autor wywodzi, że pojmowany abstrakcyjnie mechanizm konkurencji stanowił samodzielny przedmiot ochrony prawa konkurencji UE w pierwszej fazie jego rozwoju. Oceniając rozważania Autora dotyczące ewolucji amerykańskiego prawa antytrustowego, z uznaniem odnotować należy precyzyjne uwzględnienie realiów historyczno-politycznych, jakie wpływały i nadal wpływają na kształt prawa antytrustowego w USA (np. geneza aktu Shermana, s. 422 i n.; fragment poświęcony prywatnoprawnemu stosowaniu prawa antytrustowego, str. 357 i n.). Autor dowodzi gruntownej znajomości funkcjonowania amerykańskiego systemu prawnego, np. ilustrując wpływ nominacji sędziowskich na kształt prawa antytrustowego (s. 427 i n.). Tym samym Autor porusza fundamentalne zagadnienia systemu prawa amerykańskiego, również w zakresie wykraczającym poza prawo antytrustowe.

Ocena (ewaluacja) stanowisk obydwu systemów w zakresie regulacji RPM jest w pełni samodzielnym, oryginalnym i dojrzałym badawczo wkładem Autora w naukę porównawczego amerykańsko-unijnego prawa antytrustowego. Właściwe porównanie stanowiska obu systemów wyrażone jest również za pomocą tabelki (str. 414-416). Ilustrację tę należy uznać za przydatną dla czytelnika i oryginalną.

Na tle zasadniczych sporów doktrynalnych Autora konsekwentnie wyraża własne stanowisko, (czasami czyniąc to w sposób zbyt mało wyraźny), również w odniesieniu do dyskusji w prawie amerykańskim. Dowodzi to jego gruntownej i znakomitej wiedzy o amerykańskim prawie antytrustowym, dziedziny prawa ukształtowanej przez *crème de la crème* amerykańskich jurystów, którzy tej dziedzinie prawa nadali wysoki poziom wyrafinowania intelektualnego i wyraźny profil interdyscyplinarny, zwłaszcza prawno-ekonomiczny (wystarczy wskazać m.in. na R. Blaira, R. Borka, F. Easterbrooka, D. Gerbera, H. Hovenkampa, W. Kovacica, R. Posnera – autorów, których znaczenie i wpływ na prawoznawstwo wykracza poza prawo antytrustowe i poza USA, zaś indywidualny dorobek kilku z nich mógłby stanowić przedmiot odrębnych badań). Autor uwzględnił również czołowych autorów europejskich, w tym polskich (poczynając od teoretyków niemieckiego ordoliberalizmu F. Böhma i W. Euckena aż po polskich i zagranicznych przedstawicieli doktryny współczesnej).

4. Czytelnik, który zna specyfikę amerykańskich *law reviews*, publikujących często artykuły o ciężarze gatunkowym i objętości monografii europejskich, z uznaniem doceni *bardzo duży* trud badawczy podjęty przez Autora w celu przeprowadzania badań objętych monografią „*Ustalanie cen odsprzedaży towarów w prawie europejskim i amerykańskim*”. Celowo unikam (spotykanego często w recenzjach prac na stopień w naukach społecznych) podania ilości cytowanych przez Autora pozycji; większość prac dotyczących prawa amerykańskiego cytowanych przez Autora to rozległe artykuły z *law reviews*, swoją długością często znacznie przekraczające artykuły publikowane w europejskich czasopismach prawniczych (być może z wyjątkiem nielicznych tzw. czasopism archiwalnych, np. *Kwartalnika Prawa Prywatnego* w Polsce). Samo przebadanie ewolucji i stanu amerykańskiej doktryny prawa antytrustowego w zakresie regulacji RPM jest znaczącym wyzwaniem intelektualnym. Podobnie, literatura europejska (anglojęzyczna) i polska zostały w pracy uwzględnione w wyczerpującym zakresie. Należy pamiętać, że *lingua franca* współczesnego prawa antytrustowego to język angielski, w

którym wypowiadają się również kontynentalni autorzy. Zasadniczy brak uwzględnienia literatury niemiecko- czy francuskojęzycznej nie wpływa zatem w żadnym istotnym zakresie na wartość pracy. W pracy wyczerpująco uwzględniono katalog orzeczeń sądowych i decyzji organów regulacyjnych w USA (na wszystkich szczeblach złożonej struktury wymiaru sprawiedliwości w tym państwie) i UE (orzecznictwo TSUE, opinie Rzeczników Generalnych, decyzje KE).

Konkludując ten fragment recenzji, stwierdzam, że praca dr. Grzejdziaka „*Ustalanie cen odsprzedaży towarów w prawie europejskim i amerykańskim*” stanowi znaczny i bardzo istotny wkład do polskiej, a zarazem europejskiej, nauki prawa antytrustowego. Co więcej, praca Habilitanta jest jednym z ważniejszych opracowań prawno-porównawczych w języku polskim w dziedzinie prawa gospodarczego opublikowanych w ostatnich latach. Rozdziały pracy poświęcone kompleksowemu porównaniu stanowisk obu systemów, ich aksjologii i analizie ekonomicznej RPM winny zainteresować każdego prawnika i ekonomistę interesującego się prawem gospodarczym i jego transatlantyckim porównaniem.

Dalszy dorobek naukowy Habilitanta

5. Dorobek dr. Grzejdziaka obejmuje również monografię „*Regulacja finansowania usług publicznych w Europie*” (Wolters Kluwer 2015). Praca ta jest częściowo oparta na rozprawie doktorskiej Habilitanta obronionej w 2012 r. Jak Wnioskodawca wskazuje w Autoreferacie, monografia ta uwzględnia zmiany stanu prawnego, które wystąpiły po 2012 r., a także przedstawia badania wykraczające poza zakres obronionej rozprawy. Wskazana praca stanowi gruntowną analizę prawodawstwa pierwotnego i wtórnego UE dotyczącego dopuszczalności udzielania pomocy publicznej w celu sfinansowania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (tj. interesie publicznym). Szczególnego podkreślenia wymaga to, że ww. monografia zawiera obszerną analizę ewolucji orzecznictwa TSUE oraz praktyki Komisji Europejskiej, które odgrywają decydującą rolę w kształtowaniu obowiązujących standardów prawnych. W pracy Autor umiejętnie posłużył się metodą dogmatyczną oraz empiryczną, analizując obszerny katalog stanów faktycznych poddanych ocenie w kontekście dopuszczalności pomocy publicznej. Autor uwzględnił szeroki katalog anglojęzycznej i polskiej literatury przedmiotu. Nie ulega wątpliwości, że praca „*Regulacja finansowania usług publicznych w Europie*” stanowi istotny wkład Autora w rozwój polskiej nauki o dopuszczalności pomocy państwa w świetle obowiązującego prawa (przy oczywistym zastrzeżeniu, że jej część podlegała już ocenie w ramach przewodu doktorskiego).

6. Dalsze składniki dorobku naukowego Habilitanta to artykuły w czasopismach naukowych i fragmenty opracowań zbiorowych.

Artykuły w czasopismach naukowych

Po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych Habilitant opublikował 7 artykułów w polskich czasopismach naukowych, z czego jeden jako współautor. Artykuły dotyczyły szczegółowych zagadnień pomocy publicznej w świetle prawa polskiego i unijnego (*Finanse Komunalne* 2020/6 i 2020/5; *Finanse Komunalne* 2019/9; *Prawo*, nr 329 (2019); *PUG* 2018/9; *iKAR* 2018 (1); *Prawo pomocy publicznej* nr 6 (2015)).

Cykl publikacyjny w postaci ww. artykułów stoi na odpowiednim poziomie naukowym i świadczy o szczegółowej wiedzy Habilitanta i solidnym przygotowaniu metodologicznym. Jest dobrze przemyślany tematycznie i łączy się z monografią „*Regulacja finansowania usług*”

publicznych w Europie”, która wyznaczyła zakres zainteresowań badawczych Habilitanta w okresie 2015-2019.

Fragmety prac zbiorowych

W autoreferacie Habilitant wskazuje 16 rozdziałów w „monografiach naukowych”, przy czym 13 z nich opublikowano po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych. Z perspektywy formalnej podkreślić należy, że termin „monografia naukowa” nie odzwierciedla całkowicie charakteru przedstawionych przez Habilitanta opracowań zbiorowych. Wyliczone pozycje obejmują bowiem fragmenty monografii naukowych *sensu stricte*, opracowań o charakterze komentarza, a także ksiąg pamiątkowych.

Na szczególną uwagę zasługuje obszerne opracowanie (20.000 słów) „*A barking dog seldom bites – some comments on competition law sanctions policy in Poland*”, złożone do druku w pozycji „*Cambridge Handbook of Competition Law Sanctions*”, w Cambridge University Press (publikacja w III 2022 r.). Stanowi ono syntetyczną analizę różnych metod sankcji, jakimi posługuje się polskie prawo konkurencji. Praca ta jest kolejnym dowodem głębokiej znajomości polskiego prawa konkurencji przez Wnioskodawcę. Stanowi również istotny wkład w promowanie wiedzy o polskim prawie konkurencji wśród czytelników międzynarodowych.

Habilitant jest także współautorem obszernych fragmentów trzech ważnych komentarzy dotyczących ustawodawstwa sektorowego:

- *Komentarza do art. 38-43c ustawy prawo energetyczne, oraz Komentarza do art. 39 i 39a ustawy o odnawialnych źródłach energii*, w: M. Czarnecka, T. Ogłódek (red.), *Prawo energetyczne. Ustawa o odnawialnych źródłach energii. Ustawa o rynku mocy. Komentarz*, Beck 2020;
- *Komentarza do art. 4 pkt 15-19, art. 5-8, art. 9-17 b, art. 82a-82 f. oraz wprowadzenia do rozdziałów 2 i 9a ustawy o transporcie drogowym*, w: A. Piszcz, M. Etel (red.), *Ustawa o transporcie drogowym. Komentarz*, Beck 2020.
- *Komentarza do rozporządzenia RM w sprawie wyłączenia niektórych porozumień wertykalnych spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję*, w: T. Skoczny (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Beck 2014.

Współautorstwo tych cenionych na rynku polskim opracowań świadczy o utrwalonej pozycji Habilitanta jako specjalisty w tych dziedzinach.

Dalsze publikacje w opracowaniach zbiorowych obejmują teksty poświęcone szczegółowym zagadnieniom prawa ochrony konkurencji (w: *Księga Jubileuszowa Profesor Malgorzaty Król-Bogomilskiej* 2021), prawa antytrustowego (w: *Księga Jubileuszowa dedykowana Profesorowi Tadeuszowi Skocznemu*, 2017), prawa pomocy państwa (w: M. Królikowska-Oleczak (red.), *Sektory infrastrukturalne – problematyka prawna*, 2018).

Obok wskazanych wyżej publikacji dorobek publikacyjny Habilitanta obejmuje jedną recenzję (książki A. Maziarz, *Porozumienia wertykalne w prawie konkurencji UE*, Lublin 2013; recenzja opublikowana w IKAR 2014 nr 1) oraz dwa opracowania o charakterze popularyzatorskim (por. str. 11 autoreferatu).

7. Dokonując oceny dorobku publikacyjnego Habilitanta (z wyłączeniem monografii „*Ustalanie cen odsprzedaży...*”, o której była mowa wyżej), należy wskazać, że dorobek Habilitanta jest spójny tematycznie i świadczy o utrwalonych, sprecyzowanych

zainteresowaniach badawczych. Pozytywna ocena znaczącego dorobku naukowego Habilitanta znajduje odzwierciedlenie w przyznanych mu: Nagrodzie II st. Rektora UŁ za cykl publikacji dotyczący węzłowych problemów stosowania europejskich reguł konkurencji (w 2018 r.), a także 3 wyróżnieniach w konkursach Centrum Studiów Antymonopolowych i Regulacyjnych na najlepszą książkę z zakresu prawa regulacji sektorowej (2016-2018).

Habilitant jest uważnym i starannym obserwatorem rozwoju europejskiego i polskiego prawa konkurencji (antytrustowego i pomocy publicznej), aktywnie je współkształtując. Dorobek dr. Grzejdziaka w okresie od uzyskania stopnia doktora (2012 r.) jest znaczący dla rozwoju polskiej nauki prawa konkurencji i obejmuje wszystkie najważniejsze formy literatury prawniczej, tj. dwie monografie, artykuły w czasopismach recenzowanych; rozdziały w pracach zbiorowych; współautorstwo uznanych komentarzy ustawodawstwa sektorowego; recenzje.

Dorobek publikacyjny Habilitanta jest na wysokim, solidnym poziomie merytorycznym, a także wystarczająco rozległy, jeżeli przyjąć kryteria ilościowe.

III. Działalność naukowa, dydaktyczna i organizacyjnej Habilitanta

8. Wnioskodawca pracuje począwszy od 2008 r. w Katedrze Europejskiego Prawa Gospodarczego (obecnie w stanowiącym jej część Zakładzie Europejskiego Prawa Prywatnego) na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego. Od 2012 r. zajmuje stanowisko adiunkta. W związku z pracą akademicką wykazał się następującymi aktywnościami i osiągnięciami:

Pobyty badawcze (staże naukowe)

Habilitant konsekwentnie prowadził działalność naukową w ramach dłuższych i krótszych wyjazdów (staży) badawczych.

Habilitant realizował w okresie 08.2015-06.2016 badania w ramach prestiżowego grantu *Fulbright Senior Award* w IIT Chicago-Kent College of Law pod opieką naukową art. D. Gerbera, wiodącego amerykańskiego specjalisty prawa antytrustowego i prawa porównawczego. Badania te były poświęcone problematyce omówionej w monografii „*Ustalanie cen odsprzedaży towarów w prawie europejskim i amerykańskim*” (zob. wyżej).

Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitant odbył również trzech krótsze staże badawcze: Dwa z ww. staży miały miejsce w Narodowym Uniwersytecie Ekonomicznym w Tarnopolu (Ukraina), listopad 2014 (11-dni); marzec 2015 (7 dni), w ramach programu IRSES – Marie Curie Actions finansowanego przez UE (zob. poniżej). Trzeci ze staży miały miejsce w IIT Chicago-Kent College of Law (12. 2013), poświęcony badaniom nad amerykańskim prawem antytrustowym, a był finansowany z dotacji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla młodych naukowców.

Przed uzyskaniem stopnia doktora Wnioskodawca realizował badania w IIT Chicago-Kent College of Law w ramach grantu Fundacji Kościuszkowskiej (9.2007-2.2008), a ponadto odbył miesięczny staż w Centrum Prawa Europejskiego Wolnego Uniwersytetu w Brukseli (7-8.2008).

Z uznaniem należy podkreślić, że Habilitant również uzyskał stypendium im. Bekkera Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej w 2019 r. (w wysokości 236 000 PLN) przeznaczone na realizację indywidualnego projektu badawczego „*Stosowanie prawa*

konkurencji do niehoryzontalnych koncentracji przedsiębiorców w epoce cyfrowej. Analiza porównawcza” w Loyola University School of Law w Chicago (rok 2021-2022). Rezultat badań naukowych wynikających z ww. grantu z oczywistych względów nie jest objęty oceną w ramach przedmiotowego wniosku.

Nie ulega zatem wątpliwości, że Habilitant realizował istotną aktywność naukową w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, przez niemal dwa lata akademickie prowadząc działalność w trzech uczelniach zagranicznych w toku swojej dotychczasowej pracy badawczej. Przesądza to o spełnieniu wymogu art. 219 pkt 2 i 3 ustawy przez Wnioskodawcę.

Uczestnictwo w projektach badawczych

9. Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitant uczestniczył jako wykonawca w trzech międzynarodowych projektach badawczych: Pierwszy z nich (10.2019-12.2020), finansowany przez węgierskie MŚ, a kierowany przez prof. T. Totha (Uniwersytet im. Pazmany`ego w Budapeszcie) dotyczył efektywności systemu sankcji za naruszenie prawa konkurencji. Jego owocem będzie publikacja ww. tomu zbiorowego w *Cambridge University Press*. Drugi z projektów badawczych (6.2015-3.2016), finansowany ze środków rządu Niemczech, a kierowany przez prof. P. Kuypersa (Uniwersytet w Nijmegen), miał za przedmiot zagadnienie zamówień publicznych w dziedzinie obronności. Ze względu na objęcie przedmiotu badań klauzulą tajności, treść raportu, którego Habilitant był współautorem, nie mogła zostać opublikowana. Trzeci z projektów pt. „*Functioning of the Local Production Systems in the Conditions of Economic Crisis*”, który realizowany był w ramach programu *UE IRSES Marie Curie Actions* nr FP7-PEOPLE 2011, umożliwił Wnioskodawcy realizację – wskazanych wcześniej – dwóch staży naukowych w TNEU w Tarnopolu.

Ponadto, w VII-IX 2012 r. Wnioskodawca kierował grupą roboczą w Centrum Studiów Antymonopolowych i Regulacyjnych UW prowadzącą badania dotyczące sposobu stosowania w Polsce zasady wyłączeń blokowych od obowiązku notyfikacji pomocy państwa. Należy przy tym podkreślić, że od 2012 r. Habilitant prowadzi bliską współpracę z CARS jako członek stowarzyszony i koordynator obszaru pomocy publicznej. Jest stałym recenzentem wydawanych przez CARS czasopism iKAR i YARS.

Uczestnictwo w ww. projektach badawczych świadczy o tym, że rosnący dorobek i pozycja Habilitanta jako specjalisty prawa konkurencji w Polsce jest dostrzegany w środowisku międzynarodowym.

Wystąpienia konferencyjne

10. Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitant wygłosił 17 wystąpień konferencyjnych i wykładów plenarnych, z czego 4 miały miejsce za granicą (Hiszpania, Holandia, Ukraina, Węgry). Tematycznie, wystąpienia Habilitanta dotyczyły zasadniczo zagadnień prawa konkurencji oraz regulacji sektorowych, w istotnej mierze nawiązując do tematyki publikowanych prac Habilitanta. Ponadto, Habilitant uczestniczył w organizacji ogólnopolskiego Zjazdu Katedr Prawa Gospodarczego Publicznego w Łodzi (09. 2017 r.), a także pełnił członkostwo w radach naukowych 6 ogólnopolskich oraz 1 międzynarodowej konferencji naukowych.

Należy uznać, że aktywność naukowa Habilitanta jako referenta na konferencjach naukowych oraz udział w kształtowaniu tematyki naukowej konferencji jest satysfakcjonująca i spójnie łączy się z jego opublikowanym dorobkiem naukowym.

Uczestnictwo w towarzystwach naukowych i życiu wspólnoty naukowej

11. Dalszym dowodem aktywnego uczestnictwa Habilitanta we wspólnocie naukowej badaczy prawa konkurencji jest członkostwo w najważniejszych polskich i europejskich towarzystwach naukowych łączących badaczy tej specjalności: *Academic Society of Competition Law*; *Centrum Studiów Antymonopolowych i Regulacyjnych przy UW*; *Competition Law and Regulation Academic Network, Europe*; *Stowarzyszenie Prawa Konkurencji*.

Habilitant pełnił również od 2014 r. funkcję recenzenta dla uznanych polskich czasopism prawnych: *Przeglądu Sejmowego*, *Przeglądu Ustawodawstwa Gospodarczego*, *Problemów Współczesnego Prawa Międzynarodowego, Europejskiego i Porównawczego*, oraz *Kwartalnika Prawa Publicznego*. Ponadto, Habilitant był recenzentem projektów badawczych w konkursach Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta w latach 2018-2020 r.

Aktywność dydaktyczna i organizacyjna

12. Dr. Grzejdziaś pełnił funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim pani Marty Urbańskiej-Arendt na podstawie rozprawy „*Eksterytorialne stosowanie polskich regulacji zakazujących praktyk antykonkurencyjnych – od legalności do skuteczności normy*”, zakończonym na WPiA UŁ w grudniu 2018 r. Ponadto, obecnie Habilitant pełni funkcję promotora pomocniczego w dwóch przewodach doktorskich prowadzonych w SDNS UŁ.

Należy to odnotować jako znaczące osiągnięcie Habilitanta w zakresie wspierania rozwoju młodych naukowców. W dyscyplinie nauk prawnych stosunkowo nieliczni Habilitanci wykazują w dorobku fakt bycia promotorem pomocniczym w zakończonym przewodzie doktorskim.

Prowadzone przez Wnioskodawcę zajęcia dydaktyczne związane z zatrudnieniem w Katedrze Prawa Gospodarczego Publicznego obejmowały wykłady, wykłady konwersatoryjne i ćwiczenia z następujących przedmiotów: prawa gospodarczego publicznego, prawa pomocy państwa, prawa ochrony konkurencji i prawa zamówień publicznych. Ponadto, Wnioskodawca prowadził zajęcia dydaktyczne w ramach kilku studiów podyplomowych na WPiA UŁ. Od 2020 r. Habilitant uczestniczy w programie „Mistrzowie dydaktyki”, prowadzonym przez MEiN.

Habilitant zrealizował również trzy pobyty dydaktyczne w ramach programu *Erasmus+ Teaching Mobility Program*, w uniwersytetach w Valencii (11. 2019) oraz w Oviedo (3. 2018, 3. 2019), prowadząc wykład „*European Competition Law*”. W 2011 r. Habilitant prowadził wykłady z *American and Comparative Competition Law* w ramach Szkoły Prawa Amerykańskiego organizowanej przez IIT Chicago-Kent College of Law i WPiA UG.

13. Działalność organizacyjna i zaangażowanie Habilitanta na Wydziale Prawa i Administracji UŁ jest znacząca. Od 2012 r. pełni On opiekę nad naukowym kołem studenckim prawa energetycznego i innych sektorów infrastrukturalnych. Od 2013 r. Habilitant kieruje studiami podyplomowymi „*Prawna obsługa przedsiębiorców*”, zaś od 2019 r. należy do zespołu ds. opracowania zmian w programach studiów WPiA UŁ. Habilitant odegrał istotną rolę w tworzeniu Wydziałowej Szkoły Prawa Amerykańskiego na WPiA UŁ, której był w latach 2014-

2017 Koordynatorem. W latach 2013-2016 r. był przewodniczącym Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia „Klub Stypendystów Fundacji Kościuszkowej”.

Konkludując, zaangażowanie Habilitanta w życie uczelni obejmuje zarówno działalność w gremiach wydziałowych, jak i aktywność w bezpośredniej opiece nad studentami i stwarzaniu im nowych możliwości rozwoju. Uwzględniając stadium Jego kariery akademickiej, dorobek dydaktyczny Habilitanta i jego zaangażowanie w życie uczelni należy uznać za znaczące i ponad-przeciętne.

Współpraca z otoczeniem gospodarczym i społecznym

14. Habilitant posiada znaczący i rozległy dorobek w działalności eksperckiej jako konsultant i doradca dla sektora gospodarczego. Od 2004 r. uczestniczył jako organizator lub wykładowca w ponad 50 szkoleniach z prawa konkurencji dla podmiotów publicznych i prywatnych. Od 2004 r. aktywność Habilitanta obejmuje funkcję doradcy i pełnomocnika przedsiębiorców i organów administracji publicznej w licznych postępowaniach sądowych i administracyjnych przed organami krajowymi i Komisją Europejską. Habilitant był również wykładowca kursów dla kandydatów na członków rad nadzorczych spółek z udziałem SP w latach 2014-2019. Ponadto, Habilitant jest począwszy od 2004 r. autorem ponad 100 ekspertyz i opinii prawnych na zlecenie instytucji publicznych i przedsiębiorców w dziedzinie prawa gospodarczego i regulacji sektorowej. W latach 2020-2021 r. Habilitant był międzynarodowym ekspertem w projekcie UE „*Support to Justice Sector Reforms in Ukraine – Pravo – Justice*”, prowadząc m.in. szkolenia dla sędziów SN Ukrainy z zakresu prawa konkurencji UE.

Podkreślić należy, że głęboka znajomość praktyki i zrozumienie funkcjonowania prawa konkurencji (antytrustowego, pomoc państwa) oraz regulacji sektorowej, nabyte wskutek ww. doświadczeń praktycznych, są wyraźnie dostrzegalne w publikacjach Habilitanta.

Ocena dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego Wnioskodawcy

15. Wykazane w niniejszej recenzji osiągnięcia dr. Łukasza Grzejdziaka nakazują uznać Jego aktywność naukową za istotną. Jego dorobek publikacyjny od chwili uzyskania stopnia doktora jest znaczący i rozległy obejmując poszczególne zagadnienia prawa konkurencji, w szczególności prawo antytrustowe, prawo pomocy publicznej, a także prawo regulacji sektorowej (prawo energetyczne, prawo transportu drogowego). Habilitant niewątpliwie wypracował sobie pozycję jednego z wiodących specjalistów prawa konkurencji swojego pokolenia w Polsce. O jego znaczącej pozycji w środowisku naukowym świadczą rozbudowane kontakty naukowe w Polsce i za granicą (zwłaszcza w USA), wysoka ilość wystąpień konferencyjnych, intensywnie wykonywana funkcja recenzenta wydawniczego w dziedzinie prawa konkurencji. Aktywność dydaktyczna i organizacyjna Habilitanta jest wyróżniająca i trzeba oceniać ją bardzo pozytywnie. Należy zatem stwierdzić, że Wnioskodawca jest kompetentnym naukowcem o wartościowym dorobku i uznanej pozycji w świecie akademickim.

IV. Konkluzja

Jestem głęboko przekonany, że monografia pana dr. Łukasza Grzejdziaka pt. „*Ustalania cen odsprzedaży towarów w prawie europejskim i amerykańskim. Studium prawno-porównawcze*” oraz dalsze osiągnięcia naukowe Habilitanta stanowią znaczący wkład Habilitanta w rozwój dyscypliny naukowej, którą dr Ł. Grzejdziak się zajmuje, zaś aktywność naukowa dra Ł. Grzejdziaka jest istotna. Należy zatem stwierdzić, że dr Ł. Grzejdziak spełnia kryteria określone w art. 219 ust. 1 pkt 1-3 ustawy z 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Wyrażam stanowisko, że pan dr Łukasz Grzejdziak winien uzyskać stopień naukowy doktora habilitowanego.

(Piotr Tereskiewicz)